

Õpilase arengu toetamise ja tugisüsteemide rakendamise kord Mäetaguse Põhikoolis

1. Üldpõhimõtted

- 1.1. Mäetaguse Põhikool (edaspidi kool) lähtub õpilase arengu toetamisel põhikooli ja gümnaasiumiseadusest, põhikooli riiklikust õppekavast, tugispetsialistide teenuse kirjeldusest, teenuse rakendamise korrast ja kaasava hariduse põhimõtetest.
- 1.2. Tulenevalt õpilase individuaalsetest vajadusest tagatakse õpilasele võimetekohane õpe ja vajalik tugi õpetajate, tugispetsialistide ja teiste spetsialistide koostöös.
- 1.3. Õpilase toetamise põhimõtted:
  - iga õpilane saab õppida vastavalt oma võimetele ja vajadustele;
  - õpilase individuaalseid vajadusi märgatakse ning nendega arvestatakse õppe- ja kasvatusprotsessi korraldamisel ja läbiviimisel;
  - õpilase toetamine toimub meeskonnatöös, parima tulemuse saavutamiseks tehakse koostööd erinevate osapooltega (sh kooli pidajaga);
  - lapse ja perekonna kaasamine arendus/õpetegevusse.

2. Õpilasele vajaliku toe väljaselgitamine

- 2.1. Iga õpilane võib erinevatel põhjustel (trauma, pikaajaline haigestumine, puudespetsiifiline erivajadus jms) vajada võimetekohaste õpitulemuste saavutamiseks lühiajaliselt või alaliselt toetust.
- 2.2. Õpilaste võimetekohaseks õpetamiseks sobiliku toe vajaduse väljaselgitamine toimub klassi ja aineõpetaja märkamise ja tähelepanekute abil ning koostöös tugispetsialistidega.
- 2.3. Õpetajad jälgivad õpilase arengut, käitumist ja hoolsust.
- 2.4. Õpetaja jälgib iga õpilase arengudünaamikat ja toimetulekut klassis, sh märgata teistest võimekamaid õpilasi ja neid, kelle õpijõudlus on madal.

- 2.5. Õpetaja selgitab õppeprotsessi käigus välja õpilase individuaalsed õpivajadused ning vastavalt sellele valib sobivad õppemeetodid ning korraldab diferentseeritud õpet (nt erineva tasemega ülesanded, lisa/abivahendi kasutamise võimalus jm).
- 2.6. Kooliastuja puhul tutvuvad tugispetsialistid ja klassiõpetaja koolivalmiduskaardiga õpilase haridusliku erivajaduse väljaselgitamiseks.
- 2.7. Õpilase haridusliku erivajaduse väljaselgitamise algatamiseks esitab õpilast õpetav õpetaja või vanem haridusliku erivajadusega õpilase õppe koordineerijale (edaspidi HEVKO) taotluse. Õpetaja taotlus sisaldab õpilase senise arengu ja toimetuleku analüüsi. (LISA 1. Taotlus HEVKO-le)
- 2.8. Lähtuvalt õpilase erivajadusest algatab HEVKO individuaalse arengu jälgimise kaardi koostamise (edaspidi ÕIJK). (LISA 2. Õpilase individuaalne arengu jälgimise kaart)
- 2.9. Individuaalse arengu jälgimise kaardi koostamise eest vastutavad isikud koolis määrab direktor.
- 2.10. HEVKO korraldab koostööd tugispetsialistide ning õpetajate vahel õpilase haridusliku erivajaduse väljaselgitamisel, leppides kokku jälgimise perioodi, mille järel toimub otsuse vastuvõtmine edasise osas. (LISA 3. Koosoleku protokoll)
- 2.11. Juhul, kui õpilasel ilmneb mahajäämus õppetöös või ajutised raskused võimetekohaste õpitulemuste saavutamisel:
- teavitatakse sellest koheselt õpilase vanemaid;
  - viiakse läbi õpilase pedagoogilis-psühholoogiline hindamine – õpetajad ja kooli tugispetsialistid hindavad õpilase õpihuvi ja motivatsiooni, õpioskusi, õpilase tugevaid ja nõrku külgi erinevates õppeainetes ja sotsiaalsetes oskustes, tunnetustegevust, emotsionaalset seisundit ja käitumist koolis. (Lisa 4. Aruanne)
- 2.12. Selleks, et HEVKO saaks teha ettepanekuid õpetajale, vanemale ja direktorile, peavad kõik õpilase haridusliku erivajaduse väljaselgitamise protsessis osalenud õpetajad ja tugispetsialistid esitama talle kirjalikult kindlaks määratud tähtjaks õpilase õppe pedagoogilis-psühholoogilise hindamise tulemused, täiendavad tähelepanekud ja soovitused. (LISA 4. Aruanne)
- 2.13. Õpetajate tähelepanekud, hindamise, testimise ja uuringute tulemused, tugispetsialistide ja/või koolivälise nõustamismeeskonna antud soovitused kantakse õpilase individuaalse arengu jälgimiskaardile.
- 2.14. Tugimeetmete valik (toetamise viis) ja rakendamise tingimused (maht, kestus, õpikeskkond jne) määratletakse tugispetsialistide ettepanekul ning koostöös õpilase, tema vanemate ja klassi- või aineõpetajaga lähtudes õpilase vajadustest.
- 2.15. HEVKO teeb ettepaneku vanemale, õpetajale ja direktorile koolis pakutavate õpilase arengut toetavate meetmete rakendamiseks. (LISA 5. Protokoll)

- 2.16. Vajadusel tehakse vanemale ettepanek pöörduda kooliväliste spetsialistide poole lisauuringute eesmärgil.
- 2.17. Haridusliku erivajadusega õpilase õppe ja arengu toetamiseks vajalikud meetmed määrab direktor. Enne meetme rakendamist tuleb saada vanema nõusolek.
- 2.18. ÕIJK täidavad kõik õpilast õpetavad õpetajad ja tugispetsialistid vähemalt pool- ja õppeaasta lõpus.
- 2.19. Õpilase toevajaduse ilmnemisel peab esmane tugi, sh võimetekohast õpet toetavad tingimused olema tagatud koheselt.
- 2.20. Lähtuvalt erivajadusest saab kool rakendada lapsevanema nõusolekul üldist tuge ja nõustamismeeskonna soovitusel ning lapsevanema nõusolekul tõhustatud või erituge.

3. Üldine tugi

- 3.1. Üldist tuge pakutakse õpilastele, kellel on ilmnunud raskused koolikohustuse täitmisel või mahajäämus õpitulemuste saavutamisel, kirjutamis-, lugemis-, arvutamiskohustusest, ebapiisavast õppekeele valdamisest või sotsiaalmajanduslikust taustast.
- 3.2. Üldist tuge pakutakse õpilasele, kes tulenevalt kõrgematest vaimsetest võimetest, eriandekusest, tugevast motivatsioonist vajab erisusi õppekorralduses.
- 3.3. Üldise toe rakendamine õpiväljundite saavutamiseks:
  - 3.3.1. õpetajapoolne õpilase vajadustest lähtuv individuaalne juhendamine ainetunnis;
  - 3.3.2. ajutiselt või perioodiliselt koostatud individuaalne õppekava (edaspidi IÕK);
  - 3.3.3. tugispetsialistide teenuste kättesaadavus;
  - 3.3.4. õpiabitundide korraldamine individuaalselt või rühmas.
- 3.4. Üldine tugi püsivate käitumisprobleemide ja koolikohustuse mittetäitmise puhul on järgmine:
  - 3.4.1. vestlused õpilase ja lapsevanemaga;
  - 3.4.2. käitumise tugikava rakendamine;
  - 3.4.3. õppekeskkonna ajutine kohandamine;
  - 3.4.4. kooli tugispetsialistide nõustamine;
  - 3.4.5. vajadusel valla lastekaitsetöötaja kaasamine.
- 3.5. Üldine tugi andekuse ilmnemisel on järgmine:
  - 3.5.1. diferentseeritud õpiülesanded, mille sisu ja raskusaste võimaldavad õpilasel sobiva pingutustasemega õppida;
  - 3.5.2. arengu toetamine teiste arenguprogrammide ja haridusasutuste kaudu;
  - 3.5.3. täiendav õpetajapoolne juhendamine ja nõustamine olümpiaadiks ja ainevõistluseks valmistumisel;

3.5.4. osalemine aineolümpiaadidel, -võistlustel ja õpilasprojektides;

3.5.5. võimalus osaleda enesetäiendamise ja olümpiaadideks valmistumise eesmärgil TÜ Teaduskooli kursustel;

3.5.6. organiseerida, osaleda ja esineda ülekoolilistel sündmustel;

3.5.7. varasema õpikogemuse arvestamiseks muudatused või kohandused õppesisus, õppekoormuses, õppekorralduses ja õppekeskkonnas (kokkulepped vormistatakse õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardil);

3.5.8 individuaalse õppekava rakendamine.

4. Tõhustatud või eritugi

4.1. Tõhustatud või erituge rakendatakse juhul, kui kooli pakutud üldine tugi ei anna õpilase arenguks tulemusi ja kooliväline nõustamismeeskond on teinud vastava soovitusel.

4.2. Lapsevanema kirjaliku nõusoleku alusel saab kool EHISes juurdepääsu nõustamismeeskonna soovitusel.

4.3. Tõhustatud tuge rakendatakse õpilasele, kes oma püsiva õpiraskuse, psüühika või käitumishäire või muu tervises seisundi tõttu vajab vähemalt üht järgmistest teenustest:

4.3.1. pidevat tugispetsialistide teenust ja individuaalset tuge klassis toimuva õppetöö ajal;

4.3.2. pidevat tugispetsialistide teenust ja IÕK ühes, mitmes või kõikides ainetes;

4.3.3. pidevat tugispetsialistide teenust ja osajaga õpet individuaalselt või rühmas;

4.3.4. õpet eriklassis.

4.4. Erituge rakendatakse õpilasele, kes tulenevalt tema raskest ja püsivast psüühikahäirest, intellekti-, meele- või liitpuudest vajab järgmisi õppekorralduse muudatusi:

4.4.1. puudespetsiifilist õppekorraldust, -keskkonda, -metoodikat, -vahendeid ning õppes osalemiseks pidevat tugispetsialistide teenust lõimituna sotsiaal- või tervishoiuteenustega või mõlemaga;

4.4.2. osajaga õpet individuaalselt või rühmas;

4.4.3. osajaga õpet individuaalselt, rühmas, pidevat individuaalset tuge klassis või õpet eriklassis.

5. Õppekorralduslikud meetmed õpilase individuaalse arengu toetamiseks

5.1. Individuaalne õppekava

5.1.1. Individuaalse õppekava (edaspidi IÕK) alusel võib kool teha õpilast õpetades muudatusi või kohandusi õppeajas, -sisus, -protsessis ja -keskkonnas.

5.1.2. Kool koostab individuaalse õppekava järgmistel juhtudel:

- õpilasele rakendatakse õppekorraldust, mille puhul õpilane on väga vähesel määral kaasatud klassis läbiviidavasse õppesse;
- õpilase õppekava erineb klassile tehtud õppekavast;

5.4 Eriklass

5.4.1. Koolis võib moodustada koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel tõhustatud ja erituge vajavatele õpilastele õppetöö läbiviimiseks ja vajaliku toe pakkumiseks eriklasse.

5.4.2. Õpilaste arvu eriklassis määrab direktor, arvestades õpilaste toe vajadust, iseloomu ja mahtu, HEVKO ja/või koolivälise nõustamismeeskonna soovitusi.

5.5 Tasemerühm

5.5.1. Tasemerühm on ühes klassis või paralleelklassides konkreetsetes õppeaines õppetöö läbiviimiseks õpilaste teadmiste ja oskuste taseme alusel moodustatud rühm, eesmärgiga tõhusamalt korraldada ja läbi viia õpilastele võimetekohast õpet.

5.5.2. Õpet tasemerühmas viib läbi klassi- või aineõpetaja ning õpet viiakse läbi täismahus lähtudes antud klassi õppe- ja ainekavast.

5.5.3. Tasemerühmad võivad erinevates ainetes olla erineva koosseisuga ning need moodustatakse üldjuhul terveks õppeaastaks, kuid nõrgema rühma puhul peab õpilasel olema võimalus paraneda õppeedukuse korral teise rühma üle minna.

5.6. Koduõpe

5.6.1. Koduõpe on väljaspool kooliruumi korraldatav õpe.

5.6.2. Koduõpet rakendatakse, kui õpilase tervises seisund ei võimalda tal kooli päevakavas või õppe individuaalse korralduskavaga ettenähtud õppes osaleda või kui lapsevanem soovib põhiharidust omandava õpilase õppetööd iseseisvalt korraldada (PGS § 23).

5.7 Õpitulemuste vähendamine

5.7.1. Õpitulemuste vähendamise soovitus teeb kooliväline nõustamismeeskond lähtudes õpilase kohta eelnevalt tehtud pedagoogiliste, psühholoogiliste ja vajadusel meditsiiniliste uuringute tulemustest. Soovitus rakendamise aluseks on koolivälise nõustamismeeskonna otsus ja vanema kirjalik taotlus.

5.7.2. Vähendamine toimub üldjuhul põhiainetes kaudu, kuid võib mõjutada ka teisi õppeaineid.

5.7.3. Õpitulemuste vähendamisel võetakse arvesse lapse reaalseid teadmisi antud õppeaines ning peetakse silmas lähimat arengutsooni ehk seda, mis on lapsele jõukohane õpetaja abiga (kaasa arvatud abivahendid).

5.7.4. Õpitulemuste vähendamisel koostatakse õpilasele IÕK ning vastavalt vajadusele rakendatakse teisi tugimeetmeid ja teenuseid (õpiabirühm, eripedagoogi, logopeedi, psühholoogi teenus).

5.7.5. Õppetulemuste vähendamise korral tuleb läbida kõik teemad, aga mitte kõiki alateemasid, jõukohasel tasemel lähima arengu tsoonist lähtudes.

5.8. Kohustusliku õppeaine õppimisest vabastamine

5.8.1. Kohustusliku õppeaine õppimisest võib vabastada õpilase ainult koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel olemasolul ning lapsevanema kirjalikul soovil, mis tuleb kanda ARNOsse.

5.8.2. Vabastada võib nii ühe kui ka mitme õppeaine õppimisest.

5.9. Lihtsustatud õpe

5.9.1. Põhikooli lihtsustatud riiklikku õppekava rakendatakse kerge intellektipuudega õpilastele koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel ja vanema kirjalikul nõusolekul.

5.9.2. Lihtsustatud õppel olevad õpilased võivad õppida eriklassis või olla kaasatud tavaklassi.

5.9.3. Kõigile tavaklassi kaasatud lihtsustatud õppel olevatele õpilastele koostatakse IÕK.

5.9.4. Individuaalse õppekava koostamisel lähtutakse Põhikooli lihtsustatud riiklikust õppekavast ja seal toodud õpitulemustest ning tunnijaotuskavast.

5.9.5. Õpetamisel rakendatakse õpilasele sobilikke eripedagoogilisi meetodeid ja kasutatakse jõukohast õppevara.

6. Osutatud toe tulemuslikkuse hindamine

6.1. Toe rakendamise perioodil jälgivad kõik õpilasega tegelevad õpetajad ja tugispetsialistid õpilase arengudünaamikat ja igakülgset toimetulekut ning dokumenteerivad kogutud info õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardil.

6.2. Rakendatava toe tulemuslikkuse hindamiseks kirjeldab HEVKO koostöös rakendamisel osalenud õpetajate ja tugispetsialistidega vähemalt korra aastas õpilase arengut ja toimetulekut ning pakutava toe tulemuslikkust.

6.3. Juhul, kui koolivälise nõustamismeeskonna määratud toe rakendamise tähtaeg on lõppenud, hindab HEVKO koostöös õpetajate ja tugispetsialistidega soovitatud toe rakendamise mõju ning teeb ettepanekud edasiseks tegevuseks.

6.4. HEVKO esitab soovitused edasisteks tegevusteks:

- toe rakendamise lõpetamiseks, jätkamiseks samal või tõhustatud viisil;
- toetusmeetme vahetamiseks või lisamiseks;
- täiendavate uuringute teostamiseks;
- ettepaneku tegemine vanemale täiendavale uuringute teostamiseks,
- vaemale soovitusel andmine pöörduda eriarsti, erispetsialisti või nõustamismeeskonna poole.

6.5. Õpilase hindamistulemuste analüüs, tugispetsialistide ja koolivälise nõustamismeeskonna soovitused, rakendatud ja rakendatavad teenused ja tugi ning hinnang nende tulemuslikkuse kohta kantakse õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardil.

7. Kooli töötajate ülesanded õpilase toetamisel

7.1. Direktor korraldab õpilasele vajaliku toe pakkumiseks vajalikud võimalused (PGS § 46 lg1).

7.2. Klassi- ja aineõpetaja (sh ainealast õpiabi pakkuvad õpetajad) jälgivad õpilase arengut ja toimetulekut koolis ja vajaduse korral kohandavad õpet õpilase individuaalsete vajaduste ja võimete järgi (PGS §37lg1).

7.3 Õpetaja

7.3.1. jõukohastab õppevara ja töökorraldusi (lihtsustab ülesannete juhiseid ja küsimusi/ülesandeid, struktureerib neid, suunab õppeülesannete täitmisele väikeste etappide kaupa, lihtsustab õppematerjali ja õppetekste, lubab õpilasel kasutada vastamisel rohkem valikvastustega tekste, annab võimekamatele keerukamaid ülesandeid ja materjale);

7.3.2. suunab kasutama abimaterjale õppeprotsessis ja ülesannete lahendamisel (skeemid, reeglite, valemite või näidiste kogumikud, sõnaraamatud, teatmikud);

7.3.3. võimaldab õpilasele töö- ja tähelepanuvõime langedes või väsimuse märkide ilmnemisel liikumis- või puhkepause või annab lisaega ülesande sooritamiseks;

7.3.4. juhendab õpilast tunnis individuaalselt, annab eduelamust võimaldavat tagasisidet õpitegevusele, tunnustab pingutust ja positiivset suhtumist, võimaldab rahulikku keskkonda vastamiseks (individuaalne vastamine);

7.3.5. annab informatsiooni vanematele;

7.3.6. toevajaduse püsimisel teavitab HEVKO-t;

7.3.7 osaleb tuge vajavate õpilaste ümarlaudadel, aruteludel ning teeb ettepanekuid õpilase võimetekohaseks toetamiseks;

7.3.8 vajadusel koostab lapsevanemaid kaasates lapsele oma õppeaines individuaalse õppekava.

7.4 . Klassijuhataja

7.4.1 korraldab õpilase õppetöö teemalist toimivat koostööd ja info liikumist õpetajate, kooli, kodu vahel;

7.4.2. jälgib ja analüüsib koostöös aineõpetajatega õpilase individuaalset arengut ning kaasab õpiraskustesse sattunud õpilase vanemaid koheselt lahenduste leidmisesse;

7.4.3. vähemalt korra aastas viib läbi arenguestluse õpilase individuaalsete eelistuste ja võimete väljaselgitamiseks, arvestamiseks ning toetamiseks;

7.4.4. kooli vahetanud õpilase vanemaga koostöös selgitab välja õpilase õppetööga seotud erisused ja erivajadused, sh õpilasele rakendatavad tugiteenused jms;

7.5. HEVKO (haridusliku erivajadusega õpilaste õppe koordineerija)

7.5.1. Korraldab HEV õpilaste õppe ja arengu toetamiseks koolisisest meeskonnatööd ning koordineerib koolivälises võrgustikutöös osalemist (PGS § 46 lõige 1);

7.5.2. Hindab koostöös tugispetsialistide, lapsevanemate ning õpetajatega õpilase haridusliku toe vajadust, arvestades õpilase toimetulekut õpikeskkonnas, sh tervisliku seisundi ja kasvukeskkonna mõjusid ning tuginedes läbiviidud hindamise tulemustele.

7.5.3. Teeb ettepanekuid kooli juhtkonnale erivajadustega õpilaste õppe toetamiseks koolis, sh klasside, rühmade komplekteerimiseks (sh õpilaste piirarv, keskkonna kohandamine, inimressursi vajadus).

7.5.4. Juhendab ja nõustab õpetajaid õpilasele individuaalse õppekava koostamisel ja individuaalse arengu jälgimise kaardi täitmisel.

7.5.5. Korraldab koostööd tuge vajavate õpilaste vanematega.

7.5.6. Juhendab ja nõustab õpetajaid ja koolipersonali tuge vajavate õpilaste toetamisel ning õppe korraldamisel.

7.5.7. Tagab koostöös õpetajate ja tugispetsialistidega tuge vajava õpilase dokumentatsiooni järjepideva järgimise ning täiendamise.

7.5.8. Korraldab koostööd tugiteenuste osutajatega.

7.5.9. Kutsub kokku, teavitab ja nõustab õpilast ümbritsevat võrgustikku õpilase toetamiseks, vajadusel laiendab võrgustikku, kaasates spetsialiste väljastpoolt kooli.

7.5.10. Hindab koostöös õpetajate ja tugispetsialistidega rakendatava toe tulemuslikkust ning teeb ettepanekuid lapsevanematele ja vajaduse korral koolidirektorile edasisteks tegevusteks.

7.5.11. Hindab koostöös õpetajate ja tugispetsialistidega rakendatava toe tulemuslikkust ning teeb ettepanekuid lapsevanematele ja vajaduse korral koolidirektorile edasisteks tegevusteks.

8. Kooli tugispetsialistid

Tugispetsialistide teenust osutatakse üldjuhul koolis. Vanema nõusolekul ja kokkuleppel kooliga võib teenuseid osutada ka muus asukohas, tagades tugispetsialisti ja kooli vahelise vajaliku infovahetuse.

8.1. Eripedagoog

8.1.1. hindab õpilase arengu- ja õpioskuste taset ja selgitab välja õpilase arengut mõjutavad ning takistavad tegurid ja õpivajadused;

8.1.2. kogub andmeid õpilase arengu kohta, valib sobivad hindamisvahendid, -meetodid ja – materjalid;

8.1.3. dokumenteerib hindamise tulemused õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardil ning valib koostöös klassi- ja/või aineõpetajaga sobivad meetodid ja vahendid lapse erivajadusest lähtuvalt;

8.1.4. toetab õpilase tunnetus- ja õpioskuste arendamist individuaal- või rühmatundides, analüüsib arengudünaamikat ja rakendatud tugimeetmete tulemuslikkust, dokumenteerib tulemused;

8.1.5. teeb kooli juhtkonnale ja õpetajale ettepanekuid vajalike õppevahendite ja -materjalide soetamiseks, vajadusel osaleb õppevahendite ja -materjalide loomisel;

8.1.6. teeb ettepanekuid spetsialistide kaasamiseks väljastpoolt kooli ja soovitab täiendavaid uuringuid;

8.1.7. osaleb õpilast ümbritsevas koostöövõrgustikus;

8.1.8. analüüsib ning dokumenteerib töötulemusi vastavalt õigusaktides sätestatule.

8.2. Logopeed

8.2.1. lähtudes õpilase kõne erivajadusest, raskusastmest, võimetest, vajadusest ja keskkonnast valib tööks sobilikud meetodid ja vormid;

8.2.2. arendab suulise ja kirjaliku kõne loome- ja mõistmisoskust ning oskust kasutada keelelisi vahendeid;

8.2.3. kujundab õpilase oraalmotoorseid oskusi ja täpsustab hääldust;

8.2.4. kujundab hääle omadusi ja kasutusoskust;

8.2.5. õpetab kõnetehnikaid kõne sujuvuse parandamiseks;

8.2.6. lähtudes õpilase kõne- ja keele erivajadustest nõustab ja juhendab õpetajaid sobivate keskkonnatingimuste loomisel ja kohandamisel, õppe- ja arendustegevuse planeerimisel ning läbiviimisel (individualiseerimine, sobilike meetodite, õppematerjali, abivahendite valik ja kohandamine) või individuaalse õppekava koostamisel;

8.2.7. osaleb õpilast ümbritsevas koostöövõrgustikus, vajadusel suunab teiste erialaspetsialistide juurde;

8.2.8. analüüsib ning dokumenteerib töötulemusi vastavalt õigusaktides sätestatule ja haridusametuse töökorrale.

8.3. Koolipsühholoog

8.3.1. nõustab õpilast isikliku elu, õppetöö ja vaimse tervisega seotud probleemidega toimetulekul, tunnetusprotsesside, vaimsete võimete, käitumis- ja suhtlemisoskuste arendamisel ning õpi- ja karjäärivalikute tegemisel;

8.3.2. osaleb õpilast ümbritsevas koostöövõrgustikus ja kaasab vajadusel ise teisi tugispetsialiste;

8.3.3. vajadusel nõustab lapsevanemaid õpilase arengut, õppimist ja käitumist puudutataval teemadel ning õpetajaid ja teisi koolitöötajaid õpilase vajadusi arvestava arengu- ja õpikeskkonna kujundamise küsimustes. Annab soovitusi sobivate sekkumiste osas, hindab sekkumiste mõju, vajadusel kavandab muutusi;

8.3.4. viib nõustamisi ja sekkumisi läbi individuaalselt või grupis;

8.3.5. kasutab õpilase arengu ja toimetuleku hindamiseks kaasaegseid meetodid ja tõendus põhised hindamisvahendid (testimist, vaatlemist, vestlust, küsimustikke, struktureeritud või poolstruktureeritud intervjuud);

8.3.5. analüüsib saadud tulemusi, dokumenteerib töötulemusi vastavalt õigusaktides sätestatule ja haridusametuse töökorrale. Lähtudes õpilase vajadustest ja hindamistulemustest kavandab edasised sekkumised;

8.3.6. kriisisituatsioonis tegutseb vastavalt kooli kriisiplaanile.

8.4. Sotsiaalpedagoog

8.4.1 tegeleb õpilastega, et leevendada ja ennetada sotsiaalse tõrjutuse ilminguid ning korraldab preventiivset tööd;

8.4.2 koostöös õpilase, õpetajate ja lapsevanematega selgitab välja esile kerkinud sotsiaalsed ja koolikohustuse täitmist takistavad probleemid, analüüsib hariduse omandamist ja eakohast tegutsemisvõimet takistavaid tegureid ning koordineerib ennetus- ja lahendustegevusi;

8.4.3. koostab tegevusplaani õpilase suhtlemisoskuse ja sotsiaalse pädevuse kujundamiseks ning määratleb erinevatel tasanditel olemasolevad abi- ja tugivõimalused.

8.4.4. vajadusel õpetab ja mudeldab õpilasele erinevaid toimetulekustrateegiaid;

8.4.5. analüüsib ja dokumenteerib töötulemusi vastavalt õigusaktides sätestatule;

8.4.6. tagab õpilase huvide kaitse;

8.4.7. juhendab ja nõustab õpetajaid ja lapsevanemaid sobiliku ja õpilast toetava õpi- ja arengukeskkonna kujundamisel, sekkumiste rakendamisel;

8.4.8. sekkub konfliktiolukorda erapooletult ja lahendustele orienteeritult, selgitab välja konflikti põhjused ning korraldab lepitus- ja vahendustegevusi;

8.4.9. osaleb õpilast ümbritsevas koostöövõrgustikus ja kaasab vajadusel teisi tugispetsialiste.

8.5. Tugiisik

Tugiisikuteenus on Alutaguse vallavalitsuse sotsiaalteenus. Tugiisiku rakendamine on põhjendatud juhtudel, kui õpilane vajab pidevat individuaalset abi, juhendamist või järelevalvet. Peamiselt vajavad tugiisikut õpilased, kellel on tõsine terviseprobleem ja hooldusvajadus või ettearvamatu, agressiivne käitumine.

Tugiisik tegeleb ainult lepingu alusel määratud õpilase toetamisega.

Tugiisik toetab õpilast õppeprotsessis (kuulab õpetaja korraldusi ja juhendab vajadusel), ta ei vastuta õpilase õppeprotsessi korralduse ja õpitulemuste eest

Mäetaguse Põhikooli haridusliku erivajadusega õpilase õppe koordineerijale**TAOTLUS**

Palun algatada menetlus õpilase haridusliku erivajaduse väljaselgitamiseks.

1.Õpilase andmed

1.1.Õpilase eesnimi ja perekonnanimi	
1.2.Klass	

2.Õpetaja kirjalik analüüs

2.1. Õpilase haridusliku erivajaduse väljaselgitamise üldisem põhjus (õpiraskus, terviseseisund, puue, käitumis- ja tundeäired, pikemaajaline õppes eemalviibimine, eesti keele ebapiisav valdamine, andekus)
2.2. Milles konkreetselt õpetaja arvates õpilase haridusliku erivajadus väljendub?
2.3. Milliseid õpetaja kasutuses olevaid meetmeid on õpetaja rakendanud (sobiv õppemeetod, diferentseeritud õpe, sobiv hindamismeetod) ?

3.Aineõpetaja andmed:

3.1.Aineõpetaja nimi ja perekonnanimi	
3.2. Õpetatav aine	
3.3. Taotluse esitamise kuupäev	

Aineõpetaja allkiri: .....

ÕPILASE INDIVIDUAALSE ARENGU JÄLGIMISE KAART

KOOL Mäetaguse Põhikool

ÕPILASE NIMI

Kaardi avamise aeg:

Kaardi avaja:

1. ÜLDANDMED ÕPILASE KOHTA

Nimi:

Sünniaeg

Õppeaasta/klass:

Õppekava: RÕK / LÕK – LÕ / TÕ / HÕ

Kodune keel(ed):

Lapsevanema kontaktandmed:

Nimi:

Telefon:

E-post:

2. KOOLIVALMIDUS JA/VÕI ÕPILUGU (õppeaastati)

3. ÕPILASE INDIVIDUAALSUSE MÄRKAMINE JA ESMANE TOETAMINE

3.1. KLASSIJUHATAJA, -ÕPETAJA TÄHELEPANEKUD

3.1.1. Õpilase huvid

Õppeaasta/klass

Täitmise kuupäev, täitja nimi

Lapse huvid, vaba aja tegevused, huviringid. Lemmikõppeained.

Täiendamise kuupäev:

3.1.2. Suhtlemine ja käitumine koolis

Õppeaasta/klass

Täitmise kuupäev, täitja nimi

Suhtlemine ja käitumine eakaaslaste ning täiskasvanutega. Kas õpilasele meeldib suhelda kaaslastega ja millised on suhted nendega? Kas esineb impulsiivset käitumist, ärrituvust, murelikkust või apaatsust? Kas õpilane oskab eri olukordades suhelda adekvaatselt? Kas õpilane oskab vajadusel abistada kaaslasi või küsida täiskasvanult abi? Kas oskab väljendada tünu, eksimuse puhul vabandada?

Täiendamise kuupäev:

3.1.3. Tunnetus- ja õpitegevus, õpioskused

Õppeaasta/klass

Täitmise kuupäev, täitja nimi, amet

1. Tähelepanu, taju, mälu ja mõtlemise iseärasused.

Tähelepanu. Kas õpilane reageerib koheselt, kui õpetaja annab tööjuhise; tähelepanu püsib tööl, kuni töö on valmis; kõrvalised stiimulid häirivad last; suudab korruga teha kahte tegevust (nt kuulab ja kirjutab/joonistab); suudab kergesti ühelt tegevuselt teisele ümber lülituda? Taju. Kas õpilane suudab eristada olulist ebaolulisest, märgata olulisi detaile? Kas mõistab sümboleid, skeeme? Mälu. Kas õpilane suudab meelde jätta ühe-/kahe-/ mitmeosalisi instruksioone? Kas laps oskab kasutada lihtsamaid mäluvõtteid (kordamine, seostamine, märkmete tegemine)? Mõtlemine. Kas laps saab aru abstraktsetest mõistetest, oskab kriitiliselt mõelda ja probleemi lahendamiseks sobivat viisi valida? Õpikeskkonna ja oma tegevuse organiseerimine ja planeerimine. Oma tegevuste ja teadmiste (sh õpitu) teadvustamine; oskus seostada õpitut igapäevase eluga.

2. Õpihuvi ja motivatsioon

Õpihuvi väljendumine. Õpimotivatsioon: kas õpilane on autonoomselt (sisemiselt) või kontrollitult (väliselt) motiveeritud? Mis teda innustab tegutsema, et õpitud aru saada (kas soovib saada kiitust, õpib selleks, et uusi teadmisi omandada; õppimine on talle huvitav; soovib saavutada teatud positiivset mainet õpetaja ja/või kaaslaste ees; väldib häbi, pahandamist jne)?

3. Töövõime

Töövõime, selle kõikumine. Kui pikalt töötab kaasa? Tüdimuse tekkimine. Puhkepauside vajadus.

4. Ülesannete täitmine

Kas püüab ülesandest esmalt aru saada, hakkab ülesannet kohe täitma, katkestab kiiresti oma tegevuse või täidab ainult tuttavaid ülesandeid? Õpitava vastuvõtmine ja kodeerimine: kuidas täidab valdavalt ülesandeid – kas koostegevuses õpetajaga, pärast ettenäitamist matkimise teel, näidise (algoritmi) alusel, suulise juhise või kirjaliku juhise järgi? Õpitava meeldejäätmine, õpitu meenutamine ja kasutamine. Õpilasele võimetekohaste valikute ja otsuste langetamise võimaluste andmise tulemused. Kodutööde täitmine.

5. Suhtumine õppetöös ilmnevatesse raskustesse.

Kas õpilane tunnetab raskusi õppetöös, püüab neid iseseisvalt ületada, pöördub abi saamiseks õpetaja poole, oskab kasutada osutatud abi ja abivahendeid, loobub ülesande täitmisest raskuse ilmnemisel või täidab ülesanded stereotüüpselt?

6. Kuidas põhjendab õpilane enda õpikäitumist ja -tulemusi?

3.2. AINEÕPETAJATE TÄHELEPANEKUD JA SOOVITUSED (õppeaineti)

3.2.1. Õpilase ainealased tugevused

Õppeaine Ainealased tugevad küljed ja oskused

3.2.2. Probleemsete õppeainete õpetajate tähelepanekud ja soovitused (õppeaineti)

Õppeaine

Õppeaasta/klass

Täitmise kuupäev, täitja nimi

Õpilase teadmiste vastavus sätestatud õpitulemustele

Arendamist vajavad valdkonnad

Probleemist lähtuvad meetmed õpetuse individualiseerimiseks õppetundides (soovitused õpikeskkonnale ja õppetöös osalemiseks, sh õppevara kohandamine, abistavad materjalid, õpetaja suunav tegevus)

Soovitused koduseks toetuseks

4. ÕPILASE OMA ARVAMUS ÕPPIMIST JA TOIMETULEKUT TOETAVATEST MEETMETEST

Õppeaasta/klass

5. TUGISPETSIALISTID. HINDAMISE TULEMUSED, JÄRELDUSED, SOOVITUSED

5.1. SOTSIAALPEDAGOOG

Kuupäev, spetsialisti nimi

Arvamus. Soovitused

5.2. ERIPEDAGOOG

Kuupäev, uuringu teostaja nimi

Hindamise tulemus, järeldused, soovitused

Tugimeetme(te) vajadus, rakendamise põhjendus

5.3. LOGOPEED

Kuupäev, uuringu teostaja nimi

Hindamise tulemus, järeldused, soovitused

Tugimeetme(te) vajadus, rakendamise põhjendus

5.4. PSÜHHOLOOG

Kuupäev, uuringu teostaja nimi

Hindamise tulemus, järeldused, soovitused

Tugimeetme(te) vajadus, rakendamise põhjendus

5.5. TEISTE SPETSIALISTIDE TÄHELEPANEKUD JA SOOVITUSED (kooli

tervishoiutöötaja, tegevusterapeut, abiõpetaja, tugiisik jt)

Kuupäev, spetsialisti nimi ja amet

Tähelepanekud ja soovitused

Tugimeetme(te) vajadus

6. KOOLIMEESKONNA ÜMARLAUA SOOVITUS TUGITEENUSTE/-MEETMETE (sh IÕK) RAKENDAMISEKS. LAPSEVANEMA ARVAMUS

Kuupäev, HEVKO nimi

Koolimeeskonna ümarlaua soovitus(ed)

Lapsevanema nõusolek/mittenõustumine soovituste rakendamiseks

7. RAKENDATUD TUGITEENUSTE/-MEETMETE TULEMUSLIKKUS

Õppeaasta, klass, sissekande kuupäev
Tugiteenus, tugiteenuse osutaja(d)

Hinnang tugiteenuste tulemuslikkuse kohta

Soovitused täiendavateks uuringuteks. Kooli püstitatud küsimused lisauuringu(te)le

8. HARIDUSASUTUSVÄLISTE SPETSIALISTIDE, KOOLIVÄLISE NÕUSTAMISMEESKONNA SOOVITUS(ED)

Kuupäev/soovitaja

Soovitus

9. HARIDUSASUTUSVÄLISTE SPETSIALISTIDE, KOOLIVÄLISE NÕUSTAMISMEESKONNA SOOVITUSTE RAKENDAMINE

Õppeaasta/klass

Tugimeede, tugimeetme osutaja

Rakendatud meetme tulemuslikkus

Kokkuvõte ja soovitus(ed) täiendavateks uuringuteks. Kooli püstitatud küsimused lisauuringu(te)le

Õppealajuhataja allkiri/kuupäev:

HEV koordineerija allkiri/kuupäev:

Lapsevanema allkiri/kuupäev:

**Mäetaguse Põhikooli haridusliku erivajadusega õpilase õppe koordineerija
läbiviidud koosoleku**

PROTOKOLL

Koosoleku toimumise koht:	
Koosoleku toimumise kuupäev:	
Koosoleku toimumise alguse kellaeg:	
Koosoleku toimumise lõpu kellaeg:	
Koosoleku juhataja:	Hariduse erivajadusega õpilase õppe koordineerija:

Koosolekust osa võtnud isikud:

Ees- ja perekonnanimi	Roll (tugispetsialist, aine-, klassiõpetaja, lapsevanem jt)

Päevakava:

1. Õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardi koostamine

Koosolek lühikokkuvõte

Koosoleku protokollija (HEVKO)

Ees- ja perekonnanimi:

Allkiri:

**Mäetaguse Põhikooli õpilase arengu ja toimetuleku jälgimise aruanne õpilase
haridusliku erivajaduse väljaselgitamisel**

ARUANNE

Õpilase nimi:	
Mida jälgiti	
Jälgimise periood	
Aruande koostanud õpetaja või tugispetsialisti nimi	
Aruande koostamise kuupäev	

Tähelepanekud õpilase tugevate külgete kohta
Tähelepanekud õpilase arendamist vajavate külgede kohta
Soovitused edaspidiseks
<ul style="list-style-type: none"> • ettepanekud õpetajale edaspidiseks pedagoogiliseks tööks ja/või • ettepanekud vanemale täiendavate uuringute läbiviimiseks ja/või • ettepanek koolis pakutavate õpilaste arengut toetavate meetmete rakendamiseks

Allkiri

**Mäetaguse Põhikooli haridusliku erivajadusega õpilase õppe koordineerija läbiviidud
koosoleku**

PROTOKOLL

Koosoleku toimumise koht:	
Koosoleku toimumise kuupäev:	
Koosoleku toimumise alguse kellaaeg:	
Koosoleku toimumise lõpu kellaaeg:	
Koosoleku juhataja:	Hariduse erivajadusega õpilase õppe koordineerija:

Koosolekust osa võtnud isikud:

Ees- ja perekonnanimi	Roll (tugispetsialist, aine-, klassiõpetaja, lapsevanem jt)

Päevakava:

1. Haridusliku erivajadusega õpilase..... õppe koordineerija otsus edasise osas

Koosolek lühikokkuvõtte

Haridusliku erivajadusega õpilase õppe koordineerija otsus edasise osas:

- ettepanekud õpetajale edaspidiseks pedagoogiliseks tööks ja/või
- ettepanekud õpetajale, vanemate või direktorile täiendavate uuringute läbiviimiseks ja/või
- taotlus direktorile koolis pakutavate õpilaste arengut toetavate meetmete rakendamiseks

Koosoleku protokollija (HEVKO)

Ees- ja perekonnanimi:

Allkiri:

Individuaalne õppekava HEV õpilase arengu toetamiseks

1. Üldandmed

Õppija nimi

Sünniaeg

IÕK koostamise alus: põhikooli riiklik õppekava

IÕK koostamise algus (õppeaasta, klass, kuupäev)

IÕK lõpetamise kuupäev

2. IÕK rakendamise põhjused. Rakendamise alus

Rakendamise põhjus

Rakendamise alusdokument,

kuupäev

Kooli tugimeeskonna soovitus

Koolivälise nõustamismeeskonna soovitus

- Tõhustatud tugi
- Eritugi
- Terviseseisundist tulenev koduõpe
- Koolikohustusliku õpilase mittestatsionaarne õpe
- Õpitulemuste vähendamine
- Õpitulemuste asendamine
- Kohustusliku õppeaine õppimisest vabastamine
- Lihtsustatud õpe

3. Õpilasele soovitatud õppetöö muudatused ja kohandused

Muudatused või kohandused õppesisus

Muudatused või kohandused õppeprotsessis

Muudatused või kohandused õppekeskkonnas

- Erisused õppevahenditele
- Erisused õpperuumidele
- Õpilase toetamiseks kaasatud tugispetsialistid
  - Eripedagoog
  - Logopeed
  - Sotsiaalpedagoog
  - Psühholoog
- Kaasatud tugipersonal
  - abiõpetaja
  - Õpetaja abi
  - Tugiisik

Muudatused taotletavates õpitulemustes

- Kõrgendatud õpitulemused (ühes või mitmes aines)
- Õpitulemuste vähendamine (ühes või mitmes aines)
- Õpitulemuste asendamine
- Kohustuslikust õppeainest vabastamine

4. Erisused õppekorralduses

Õppeaasta, klass

Kohaldatud erisused

5. IÕK rakendamine

Õppeaine, klass, taitja nimi   Õppeaine   Rakendatavad meetmed

6. Õpilaste teadmiste hindamine/hinnangute andmine

Rakendatav erisus klassitööga võrreldes   Õppeaasta/klass   Õppeaine(d)

7. IÕK koostamise ja täitmisega seotud isikud ja nende kohustused

Nimi, amet   IÕK koostamise ja rakendamisega seotud ülesanded   Õppeaasta, klass

KÄITUMIS- JA SOTSIAALSETE OSKUSTE HINNANGULEHT

Õpilase nimi: _____

klass: _____

aeg: _____

Kuupäev	Koht (kus?)	Aeg (millal?)	Tegu (mida tegi)?	Põhjus (mis oli enne?)	Kes märkas?

Kindla tegevuse sageduse tabel nädalaks (täidetakse ristikeste või kriipsudega)

Mida tegi?	Esmaspäev	Teisipäev	Kolmapäev	Neljapäev	Reede
Lahkub kohalt					
Ei ole õppevahendeid kaasas					
Ei võta vahendeid välja					
Räägib kõva häälega, segab teisi					
Ropendab					
Teeb endale haiget					
Lööb kaasõpilasi					
Tegeleb tunnis kõrvaliste asjadega (vaja täpsustada)					

Kuupäev: _____

Allkiri: _____

Käitumise ja sotsiaalsete oskuste toetamise tegevuskava

Õa 20..../20....

Vestluse toimumise kuupäev ja kellaeg:	
Vestluses osalejad:	

Probleemikirjeldus:

Olukorra lahendamise tegevuskava (eesmärkide seadmine, kokkulepete sõlmimine):

Õpilase ülesanded/eesmärkide seadmine:	Lapsevanema / eestkostja ülesanded:
Klassijuhataja ülesanded:	Sotsiaalpedagoogi ülesanded:

Vahekokkuvõtete tegemise kuupäev ja kellaeg:

Osalejate allkirjad:

Vahekokkuvõtete tegemine:

EDUSAMMUD: